

**ODPOVĚDI NA DOTAZNÍK EVROPSKÉHO PARLAMENTU
PRO NOMINOVANÉHO KANDIDÁTA NA FUNKCI KOMISAŘE**

Věra JOUROVÁ

**Nominovaná kandidátka na funkci místopředsedkyně pro hodnoty
a transparentnost**

1. Celková způsobilost, proevropské smýšlení a osobní nezávislost

Které aspekty Vaší kvalifikace a osobních zkušeností hovoří pro Vaše zvolení komisařkou a jsou obzvláště relevantní z hlediska obecného evropského zájmu, a to zejména v oblasti, za niž ponese odpovědnost? Co Vás motivuje? Jak přispějete k vytváření strategického programu Komise? Jak budete uplatňovat hledisko rovnosti žen a mužů a začleňovat je do všech politických oblastí Vašeho portfolia? Jak můžete Evropskému parlamentu prokázat svou nezávislost a jak hodláte zajistit, aby žádná z Vašich minulých, současných či budoucích aktivit nezpochybnila plnění Vašich povinností v rámci Komise?

Ve své dosavadní pozici komisařky pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů jsem neúnavně pracovala na upevňování evropského prostoru spravedlnosti a základních práv, mimo jiné tím, že jsem zajišťovala zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce a přijetí obecného nařízení o ochraně osobních údajů a směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem. Vedla jsem práci Komise v oblasti boje proti rasismu, xenofobii a antisemitismu, v oblasti ochrany práv leseb, gayů, bisexuálů, transgender a intersexuálních osob a v oblasti začleňování Romů. Pracovala jsem též na ochraně práv spojených s občanstvím EU, například tvorbou opatření k zajištění svobodných a spravedlivých evropských voleb.

Ve své aktuální funkci komisařky i ve své dřívější pozici české ministryně pro regionální rozvoj jsem prokázala hluboký smysl pro povinnost podnikat konkrétní kroky ke zlepšení života občanů. Již mnoho let jsem hlasitým zastáncem evropské integrace a v roce 2004 jsem se silně zasazovala o přistoupení Česka k Evropské unii. Jsem pevně přesvědčena, že patnáctileté členství přineslo významný užitek České republice i EU jako celku.

Nominace na místopředsedkyni pro hodnoty a transparentnost je pro mne ctí. Ráda bych navázala na práci, kterou v současné době odvádím ve funkci komisařky pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů. V souladu s politickými směry nově zvolené předsedkyně von der Leyenové bude mým cílem učinit Evropskou unii demokratičtější, transparentnější a také odolnější proti novým hrozbám, jimž čelí evropské demokratické společnosti a jež se dotýkají základních práv jednotlivců. V prvé řadě budu rezolutně hájit základní hodnoty Evropské unie včetně právního státu.

V rámci mého portfolia hodnot a transparentnosti by mělo být vyvozeno ponaučení z aktuálních výzev a měly by být podniknuty kroky, které Evropskou unii posílí a přiblíží občanům a které budou bránit evropské hodnoty. Vysoká účast na evropských volbách v roce

2019 ukázala, že občané mají o Evropskou unii opět zájem a že jim na ní záleží. Jejich naděje nesmíme zklamat.

V dosavadní pozici komisařky pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů jsem přikládala velký význam problematice ženských práv a rovnosti pohlaví ve všech dimenzích, ať už jde o posílení ekonomického postavení, stejné odměňování, úlohu žen v politickém rozhodování, boj proti genderově podmíněnému násilí, či o podporu rovnosti žen a mužů v mezinárodním měřítku. Tyto snahy budu dále podporovat i jako místopředsedkyně pro hodnoty a transparentnost, protože rovnost žen a mužů patří k základním hodnotám Unie zakotveným v článku 2 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a v článku 23 Listiny základních práv. Začleňování hlediska rovnosti žen a mužů znamená, že se musí u veškerých iniciativ věnovat zvláštní pozornost jejich možnému dopadu na postavení žen v ekonomice a společnosti obecně. Tento přístup jsem odhodlána ve sboru komisařů prosazovat a budu úzce spolupracovat s komisařkou pro rovnost.

Jsem upřímně přesvědčena, že je důležité budovat důvěru v naše demokratické instituce. A upevnit důvěru veřejnosti v práci Evropské komise lze jen tehdy, bude-li plně nezávislá a prostá vnějším vlivům. Slavnostnímu závazku podle článku 245 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) přikládám mimořádnou vážnost. V dosavadní funkci komisařky pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů jsem prokazovala svou plnou nezávislost a jednala v evropském zájmu. Evropský parlament můžu ubezpečit, že jsem se důsledně vyhýbala jakýmkoli vazbám na hospodářskou činnost, jež by vedly ke střetu zájmů, a že jsem spolehlivě splnila své povinnosti podle prohlášení o zájmech. Pokud by mělo dojít k jakýmkoliv změnám, o své situaci poskytnu aktuální informace. Budu plně dodržovat Kodex chování komisařů, povinnosti, pokud jde o nezávislost, transparentnost, nestrannost a dostupnost, vymezené v čl. 17 odst. 3 SEU a v článku 245 SFEU, jakož i povinnost profesního tajemství podle článku 339 SFEU. Nebudu vyžadovat ani přijímat pokyny od žádné vlády, orgánu, instituce ani jiného subjektu a zdržím se jakéhokoli jednání neslučitelného s povahou mé funkce, například vykonávání jiné profesionální činnosti.

2. Výkon funkce ve svěřeném portfoliu a spolupráce s Evropským parlamentem

Jak vnímáte svou úlohu členky sboru komisařů? Jakou podle Vás nesete odpovědnost za výkon své funkce a za činnost Vašich útvarů a jak se budete ze své činnosti zodpovídat Parlamentu? Jaké konkrétní přísliby jste ochotna dát, pokud jde o větší transparentnost, intenzivnější spolupráci s Parlamentem a skutečné zohledňování postojů Parlamentu a vstřícnost k jeho žádostem o legislativní podněty? Pokud jde o zamýšlené iniciativy nebo probíhající postupy, budete Parlamentu poskytovat stejné informace a dokumenty jako Radě?

Převezmu plnou politickou odpovědnost za činnosti v oblasti spadající do mé kompetence, vymezené v mém pověřovacím dopise. Pevně věřím v kolegiální rozhodování a budu úzce spolupracovat se svými kolegy tak, abychom dostáli příslibům, které nově zvolená předsedkyně von der Leyenová učinila ve svých politických směrech představených Evropskému parlamentu. Zejména budu úzce spolupracovat s nominovanými kandidáty na místopředsednickou funkci Šefčovičem a Šuicovou v rámci skupiny komisařů pro nový impuls pro evropskou demokracii, které jsem dostala za úkol předsedat. Taktéž budu velmi úzce spolupracovat s nominovaným kandidátem na funkci komisaře Reyndersem na klíčových opatřeních v mimořádně důležité oblasti právního státu. Vzhledem k mé

horizontální odpovědnosti za Listinu základních práv budu se všemi kolegy spolupracovat tak, abychom zajistili dodržování základních práv ve všech oblastech politiky, včetně digitální transformace, migrace a bezpečnosti.

Nanejvýš důležitá je pro mne spolupráce s Evropským parlamentem. Jsem plně připravena se zodpovídat Evropskému parlamentu a umožňovat mu maximální možný výkon demokratického dohledu, jak je stanoveno v Rámcové dohodě o vztazích mezi Evropským parlamentem a Evropskou komisí. V dosavadní funkci komisařky pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů jsem se v duchu otevřenosti a úcty účastnila pravidelných dialogů s výbory ECON, FEMM, IMCO, JURI a LIBE a také slyšení dočasných výborů, například PANA a TAXE3. Reagovala jsem na několik žádostí Parlamentu o legislativní iniciativy, zejména v oblasti rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a v oblasti ochrany oznamovatelů. Těším se na aktivní spolupráci s Evropským parlamentem na konferenci o budoucnosti Evropy.

Jako místopředsedkyně odpovědná za transparentnost budu úzce spolupracovat s Parlamentem a Radou na větším zprůhledňování celého legislativního procesu. Rovněž se zavazuji zveřejňovat informace o všech kontaktech a jednáních s odbornými organizacemi či samostatně výdělečně činnými subjekty ve veškerých otázkách, které souvisejí s tvorbou politiky EU a jejím prováděním.

Budu-li ve funkci místopředsedkyně potvrzena, pevně se zavazuji k pravidelnému dialogu a výměně názorů. Nově zvolená místopředsedkyně von der Leyenová ve svých politických směrech a pověřovacích dopisech zdůrazňuje záměr posílit zvláštní vztah mezi Evropským parlamentem a Komisí.

Postarám se o to, aby se s oběma spolunormotvůrci zacházelo stejně, a to jak z hlediska odpovědnosti, tak z hlediska sdílení informací. Zajistím, že se budu osobně zapojovat do jednání, a budu Evropskému parlamentu a příslušným výborům k dispozici, kdykoli to bude možné.

Otázky Výboru pro ústavní záležitosti:

3. Volební právo

Aniž bychom předjímalí diskuse, které případně proběhnou v rámci plánované Konference o budoucnosti Evropy, můžete uvést, jaká opatření a iniciativy považujete za nezbytné pro to, aby se posílil evropský rozměr voleb do Evropského parlamentu a zvýšila informovanost občanů o jejich významu? Jak může podle Vašeho názoru Komise přispět k dokončení ratifikace aktu o volbách ze strany členských států? Jaký je Váš postoj k vytvoření nadnárodního volebního obvodu, v němž by se o zvolení ucházeli kandidáti na nadnárodních kandidátních listinách, v jejichž čele by stáli tzv. spitzenkandidáti? Domníváte se, že by to bylo v souladu se zásadou sestupné poměrnosti? Neznamenalo by to, že by muselo současně dojít k revizi pravidel hlasování v Radě? Jakým způsobem hodláte bojovat proti zahraničnímu vměšování do národních a evropských voleb? Jaká regulační opatření hodláte přijmout? Jakou úlohu by podle Vás měla v budoucnosti plnit pracovní skupina StratCom?

Aniž bychom předjímalí diskuse, které případně proběhnou v rámci plánované Konference o budoucnosti Evropy, můžete uvést, jaká opatření a iniciativy považujete

za nezbytné pro to, aby se posílil evropský rozměr voleb do Evropského parlamentu a zvýšila informovanost občanů o jejich významu?

Zvýšená účast na evropských volbách v roce 2019 ukázala, že občané mají o Evropskou unii opět zájem a že se v evropském projektu angažují. To pro nás znamená příležitost a zároveň odpovědnost – tohoto příznivého okamžiku musíme využít a musíme zapracovat na vytvoření takové Evropy, s níž se budou lidé lépe ztotožňovat. Stále platí, že evropská demokracie je někdy občanům příliš vzdálena. To je třeba řešit. Musíme zajistit, aby měli lidé pocit, že mohou věci na evropské úrovni ovlivňovat. V tomto směru musí být občané v první řadě schopni plně vykonávat svá politická práva a mít jistotu, že na jejich hlasu záleží. Proto je nutné zvýšit transparentnost a zlepšit způsob, jakým orgány EU s občany komunikují. Také musíme zajistit větší odolnost vůči hrozbám pro demokracii a zabývat se institucionálními aspekty.

To s sebou nese i zlepšení systému vedoucích kandidátů a práci na nadnárodních kandidátních listinách pro evropské volby, neboť se jedná o doplňkový nástroj evropské demokracie. Toto je zdůrazněno i v politických směrech.

Rovněž se chci zaměřit na praktická opatření, jež by usnadnila a modernizovala politickou účast. Přístup k volbám je nezbytným předpokladem pro aktivní občanství a sociální začlenění, a proto se budu zabývat možnými způsoby jeho zlepšení. Evropa musí být tam, kde jsou voliči, a tím místem je stále více internet. Již nyní bychom se měli připravovat na volby v roce 2024, abychom dostáli potřebám naší měnící se společnosti, naplnili naděje mladých lidí a těch, kteří jsou vyloučení, a abychom uchopili příležitosti, jakož i rizika digitálních technologií.

Navrhnou opatření, která umožní prohloubit evropskou dimenzi voleb do Evropského parlamentu a zvýšit povědomí občanů o významu tohoto hlasování. Při tom navážu na práci, která se prováděla v reakci na dřívější doporučení, a vezmu si ponaučení z evropských voleb uskutečněných v letech 2014 a 2019. V evropském politickém prostoru se budu zasazovat o větší transparentnost a odpovědnost. Měli bychom společně pracovat na upevnění vazby mezi vnitrostátními a evropskými politickými stranami a měli bychom se postarat o to, aby tato vazba byla občanům při vedení kampaně více zřejmá. Prozkoumám, jak bychom mohli více pomoci těm z evropských občanů, kteří při výkonu svých volebních práv narážejí na překážky, a budu se zabývat i dalšími opatřeními na podporu občanské účasti. Budu podporovat rozsáhlé, vyvážené a nestranné mediální zpravodajství, včetně přenosů debat mezi kandidáty přístupných ze všech členských států.

Pluralita sdělovacích prostředků je základním pilířem našeho evropského demokratického systému. Budu využívat nástroj pro sledování plurality sdělovacích prostředků, abych identifikovala rizika, jež pluralitu v mediálním sektoru ohrožují, a navrhnou přeshraniční projekty na podporu nezávislé a rozmanité žurnalistiky.

Postarám se o to, abychom maximálně využívali programů financování a s jejich pomocí zvyšovali informovanost o evropském občanství a právech, která s sebou nese. Příští zpráva o občanství EU, která by měla být vydána v roce 2020, by se měla zvláště soustředit na pěstování a rozvíjení občanských volebních práv. Občané EU mají rovněž právo kandidovat v zemi, ve které pobývají, bez ohledu na státní příslušnost, a já budu výkon tohoto práva podporovat.

S Parlamentem, členskými státy a evropskými politickými stranami budu úzce spolupracovat na rozvíjení skutečně evropského demokratického prostoru. Vycházet budu z údajů, jež shromáždil Parlament při vyhodnocování voleb, a také z obsáhlé odezvy členských států a politických stran na vedení evropských voleb.

Jak může podle Vašeho názoru Komise přispět k dokončení ratifikace aktu o volbách ze strany členských států?

Jsem si vědoma toho, že čtyři členské státy dosud neschválily reformu aktu o volbách dohodnutou v loňském roce. Tento proces je důležité dokončit, neboť představuje základ pro další reformy před volbami v roce 2024. Třebaže Komise ve zmiňovaném procesu neplní formální úlohu, navážu s danými čtyřmi zeměmi komunikaci, aby záležitost pokročila a abych jim ozřejmila nové změny i jejich individuální přínos. Komise by měla i nadále podporovat snahy členských států v této oblasti, a to kromě jiného v rámci nedávno zřízené evropské sítě pro volební spolupráci.

Jaký je Váš postoj k vytvoření nadnárodního volebního obvodu, v němž by se o zvolení ucházeli kandidáti na nadnárodních kandidátních listinách, v jejichž čele by stáli tzv. spitzenkandidáti? Domníváte se, že by to bylo v souladu se zásadou sestupné poměrnosti? Neznamenaloby to, že by muselo současně dojít k revizi pravidel hlasování v Radě?

Jak uznává nově zvolená předsedkyně ve svých politických směrech, zkušenosti z evropských voleb v roce 2019 jasně ukazují, že je třeba se znovu zamyslet nad tím, jak jsou jmenování a volení vedoucí představitelé evropských orgánů. V této souvislosti bychom měli stavět na zkušenostech se systémem spitzenkandidátů a zabývat se otázkou nadnárodních kandidátních listin v evropských volbách, neboť je lze vnímat jako doplňkový nástroj evropské demokracie. Nadnárodní kandidátní listiny by mohly posílit evropský rozměr voleb, protože by občanům v různých členských státech poskytly možnost volit stejné kandidáty, a to po celé Evropě. V případě vytvoření nadnárodního volebního obvodu by bylo důležité zajistit, aby poslanci mohli své voliče zastupovat a úzce s nimi komunikovat – jednak kvůli odpovědnosti, jednak proto, aby jim mohli naslouchat a tlumočit jejich obavy.

Příležitost pro domluvu a nalezení správné cesty poskytne konference o budoucnosti Evropy. Konkrétní návrhy týkající se otázek, jako jsou nadnárodní kandidátní listiny, by měly být předloženy do léta 2020, aby mohly být zavedeny včas před volbami v roce 2024. Já budu v rámci uvedené konference v této věci zastupovat Komisi a budu aktivně zprostředkovávat diskuse mezi Evropským parlamentem a Radou o tom, jak systém spitzenkandidátů zlepšit a jak naložit s otázkou nadnárodních kandidátních listin. Komise může nabídnout vlastní možnosti, jak praktickou realizovatelnost a přínosnost nadnárodních kandidátních listin zajistit.

Bude se zabývat návrhy ze zmiňované konference, pokud to bude v oblasti, kde má pravomoc jednat, a bude Parlamentu oporou při novelizaci evropského volebního práva. Jsem pevně odhodlána úzce spolupracovat se všemi příslušnými aktéry v celém procesu, zejména s Výborem pro ústavní záležitosti a každým dalším kompetentním orgánem v Evropském parlamentu, s Radou pro obecné záležitosti, s vnitrostátními parlamenty a v neposlední řadě také s lídry politických stran.

Domnívám se, že nadnárodní kandidátní listiny jako takové nejsou neslučitelné se zásadou sestupné poměrnosti, záleží však na jejich konkrétní koncepci. Pokud se ohledně těchto listin dosáhne dohody, mohly by do budoucna paralelně fungovat dva různé systémy.

Proto jsem názoru, že vytvářet vazbu na pravidla hlasování v Radě není nutné ani žádoucí.

Jakým způsobem hodláte bojovat proti zahraničnímu vměšování do národních a evropských voleb? Jaká regulační opatření hodláte přijmout? Jakou úlohu by podle Vás měla v budoucnosti plnit pracovní skupina StratCom?

V politických směrech je zdůrazněno, že musíme podnikat kroky proti riziku vnějších zásahů ze strany těch, kdo chtějí naši Unii rozdělit a destabilizovat. Před nedávnými volbami do Evropského parlamentu jsme se s evropskými poslanci a s členskými státy snažili veřejnost o těchto hrozbách více informovat a shodli jsme se na tom, že žádné volby nejsou bez rizika potenciálního vměšování a že tento problém je nutno řešit.

Jedná se však o komplikovanou hrozbu, jejíž cíle se neustále mění. Patrný je například trend, že vnější aktéři častěji využívají „domácích“ zástupců. A tuto „domácí“ formu vměšování a manipulace nesmíme přehlížet.

Musíme se uceleně a soustavně snažit o systematické zvyšování odolnosti našich demokracií tím, že budeme bojovat proti dezinformacím a že se budeme přizpůsobovat vyvíjejícím se hrozbám a koordinované a záměrné manipulaci. Těmito jevy ohrožujícími demokracii se bude zabývat evropský akční plán pro demokracii, který se zaměří zejména na potřebu větší transparentnosti a odpovědnosti. Chci, abychom našli praktická řešení, jež zaručí více transparentnosti v oblasti placené politické reklamy a jasnější pravidla financování evropských politických stran. Digitální platformy jsou pro lidi, společnosti a ekonomiky hybatelem pokroku, ale mohou být rovněž zneužívány k destabilizování našich evropských demokracií. Proto je nutné řešit otázky, jako jsou přístup k údajům a jejich využívání. Potřebujeme disponovat patřičným potenciálem, který nám umožní hrozby pro společnost vyhodnocovat. Přitom zároveň nikdy nesmíme vybočit z rovnováhy. Naším cílem je chránit evropskou demokracii. Je proto zřejmé, že základem pro nás musí být dodržování svobody slova, otevřená diskuse a respektování našich základních práv a hodnot. Musíme se vyvarovat cenzury a vytváření „ministerstev pravdy“. I nadále musí být zaručena svoboda projevu a pluralita názorů.

Díky mé místopředsednické funkci budeme moci spojit různé činnosti a pracovní toky do jediné strategie a uceleného přístupu, který bude kombinovat znalosti a zkušenosti vlád i nevládních odborníků ze všech částí Evropské unie. Abychom mohli účinně bojovat s dezinformacemi a zvyšovat svou odolnost, potřebujeme komplexní přístup, do něhož budou zapojeny vlády, politické strany, novináři, ověřovatelé faktů, výzkumní pracovníci, pedagogové, občanská společnost jako celek, průmysl a on-line platformy.

V řadě oblastí můžeme konkrétně navázat na balíček opatření souvisejících s volbami a na akční plán proti dezinformacím z roku 2018. Za prvé se můžeme zlepšit, pokud jde o odhalování, analyzování a zveřejňování dezinformací a jiné manipulace s evropskými demokratickými postupy, ať už pramení odkudkoli a jsou pro ně použity jakékoli taktiky a aktéři. To je nutně spojeno s větším úsilím na poli kybernetické bezpečnosti a odolnosti proti hybridním hrozbám. Za druhé můžeme zintenzivnit spolupráci uvnitř EU pomocí mechanismů, jako je systém rychlého varování, a prostřednictvím vnitrostátních a evropských

sítí pro volební spolupráci. Za třetí můžeme zefektivnit komunikaci prostřednictvím koordinované reakce na dezinformační incidenty a obecně zlepšit informovanost veřejnosti. Na této problematice hodlám velmi úzce spolupracovat s Evropským parlamentem a vysokým představitelem, místopředsedou. Taktéž bych chtěla využít zdrojů z různých útvarů Komise a ESVČ a zajistit úzkou spolupráci tak, aby se dosáhlo větší synergie a uceleného přístupu.

V odpovědi na osmou otázku nastiňuji, jak hodlám pracovat na podpoře svobody a plurality sdělovacích prostředků.

V čele boje s dezinformacemi stojí Evropská služba pro vnější činnost, respektive její tři pracovní skupiny pro strategickou komunikaci (pracovní skupina East StratCom, pracovní skupina pro západní Balkán a pracovní skupina „Jih“). Od roku 2015, kdy získala mandát od Evropské rady, její práce přinesla skutečné výsledky v oblasti odhalování ruských dezinformačních kampaní ve východním sousedství EU. Od přijetí akčního plánu proti dezinformacím a za podpory Evropského parlamentu, poskytované zejména pracovní skupině East StratCom, se činnost uvedených tří pracovních skupin výrazně zintenzivnila, mimo jiné i co se týče aktivního informování v sousedství EU a osvěty o negativním dopadu dezinformací. Jsem skalním zastáncem pokračování a zintenzivňování této práce, jakož i prohlubování spolupráce s klíčovými partnery (např. G-7 a NATO) i občanskou společností a výzkumnou obcí.

Naší prací v této oblasti se inspirují jiní mezinárodní hráči. Otevřela EU možnost úzce spolupracovat s partnery na globální úrovni (včetně OSN) a posunout v této důležité věci mezinárodní normotvorbu tak, aby byl chráněn digitální prostor bezpečný pro lidi a demokracii.

4. Transparentnost

Jaká další opatření plánujete za účelem zvýšení transparentnosti legislativního procesu? Můžete uvést, jaká další opatření považujete za nezbytná pro dosažení cílů souvisejících se zdokonalením tvorby právních předpisů v této oblasti? Jaký je Váš postoj k tomu, že jednání o společném rejstříku transparentnosti uvázla vinou Komise na mrtvém bodě? Jakým způsobem byste mohla podle Vašeho názoru přispět k nalezení řešení, které bude v souladu se základními specifiky každého z orgánů, jako je zásada svobodného výkonu mandátu poslanců EP zakotvená v primárním právu EU? Souhlasíte s tím, že je třeba zlepšit výměnu dokumentů a informací mezi Parlamentem a Radou a umožnit zástupcům Parlamentu, aby se v roli pozorovatelů účastnili jednání Rady a jejích orgánů, zejména při projednávání legislativních návrhů?

Jaká další opatření plánujete za účelem zvýšení transparentnosti legislativního procesu? Můžete uvést, jaká další opatření považujete za nezbytná pro dosažení cílů souvisejících se zdokonalením tvorby právních předpisů v této oblasti?

Jsem přesvědčena, že vyšší míra transparentnosti v legislativním procesu napomáhá tomu, aby veřejnost lépe chápala podstatu přijímaných rozhodnutí a zaujímala k nim kladný postoj. Jde také o mocný nástroj proti dezinformacím.

Komise již ke zvýšení transparentnosti podnikla významné kroky. Například zainteresovaným subjektům a občanům umožňuje prostřednictvím portálu „Podělte se o svůj názor“, aby do

procesu v celém jeho průběhu přispívali, a zveřejňuje rovněž výsledky veřejných konzultací. Velmi pozitivně vnímám, že Komise je připravena transparentnost zajistit i ve velice citlivých otázkách – velmi transparentní byla kupříkladu jednání se Spojeným královstvím o vystoupení z EU. Pokud jde o oblast mezinárodních jednání obecně, Komise již učinila některé rozhodné kroky – mimo jiné zveřejňuje návrhy směrnic pro jednání, poskytuje veřejnou zpětnou vazbu k jednotlivým kolům jednání a zveřejňuje vyjednávací postoje a konečné výsledky.

Podpořila bych dodatečná praktická opatření, jež by transparentnost během celého legislativního procesu dále zvýšila, přičemž bych navázala i na úsilí současného finského předsednictví Rady. Měli bychom mít na paměti celý legislativní cyklus, od počáteční fáze až po přímé uplatňování v praxi. Mohlo by se například aktivně zveřejňovat více informací v souvislosti s třístrannými jednáními, i když uznávám, že transparentnost těchto jednání je především záležitostí Parlamentu a Rady. V případě třístranných jednání by Parlament a Rada konkrétně mohly zveřejňovat orientační program a po každém setkání pak souhrnný pořad jednání s uvedením skutečně projednávaných témat. Už platí, že konečná dohodnutá znění se zveřejňují nejpozději před hlasováním v Parlamentu. Podpořila bych každý krok Parlamentu a Rady vedoucí k urychlení tohoto zveřejnění.

Co se týče žádostí o přístup k dokumentům, které souvisejí s probíhajícími třístrannými jednáními, je k nim v souladu s judikaturou Soudního dvora zapotřebí individuální posouzení případu. Jedná se většinou o zpřístupnění „tabulek o čtyřech sloupcích“, které se na třístranných jednáních používají, a důvody jako citlivost nebo skutečnost, že jednání stále ještě probíhají, nejsou pro zamítnutí žádosti o přístup dostačující. Komise již závěry Soudního dvora v každodenní praxi uplatňuje a zřídkaždy žádost veřejnosti o zpřístupnění celého čtyřsloupcového dokumentu z třístranných jednání zamítne.

Jako místopředsedkyně bych s Parlamentem a Radou navázala spolupráci, aby byl zajištěn jednotný přístup k transparentnosti ve všech oblastech.

Orgány by měly společně pracovat na tom, aby byl co nejdříve spuštěn plánovaný společný legislativní portál. Jedná se o krok, k němuž se všechny tři orgány v roce 2016 zavázaly v interinstitucionální dohodě o zdokonalení tvorby právních předpisů. Tento portál bude ke každému návrhu nabízet prostý harmonogram spolu s odkazy na různé podklady, a pro neoborníky tak bude uživatelsky přívětivým zdrojem všech veřejných informací o konkrétním legislativním postupu, který je zajímavý. Dosáhli jsme sice určitého pokroku, ale projekt ještě není dokončen. Domnívám se, že společný legislativní portál je důležitý nástroj pro demokracii a zapojení občanů. Práci na jeho zprovoznění bychom proto měli urychlit.

Jsou i další oblasti, ve kterých bychom měli bez průtahů na provedení zmíněné interinstitucionální dohody zapracovat. Závazky všech tří orgánů, že zlepší komunikaci s veřejností, jsou důležitým posunem vpřed. Měli bychom více těžit z okamžiků, kdy se v legislativním procesu dosáhne dohody a kdy je dohodnutý právní předpis proveden nebo vstoupí v platnost. Při těchto příležitostech bychom měli vydat společné prohlášení, a kdykoli to bude užitečné, svolat společnou tiskovou konferenci.

Jaký je Váš postoj k tomu, že jednání o společném rejstříku transparentnosti uvázla vinou Komise na mrtvém bodě?

Existuje velký veřejný zájem na zvýšení transparentnosti a existuje také sdílená vůle pracovat na společném rejstříku transparentnosti. Pevnější rámec pro zastupování zájmů v podobě povinného rejstříku transparentnosti je důležitým prvkem naší demokratické infrastruktury. Podle mých zkušeností s praxí Komise, jež se setkává pouze s registrovanými zástupci zájmových skupin, má takový postup reálný dopad v tom smyslu, že zástupci zájmových skupin svou registrací v rejstříku přijímají nejvyšší standard etického chování a otevřenosti.

Mám za to, že na technické úrovni se dosáhlo významného pokroku v podobě předběžné dohody o veškerém necitlivém obsahu a že současné předsednictví Rady sdílí ambici Komise a Parlamentu, aby byla jednání o této záležitosti úspěšně završena. Tento proces by neměl ztratit na tempu. Vítám rovněž nový jednací řád Evropského parlamentu, který je významným krokem k většímu zprůhlednění schůzek se zástupci zájmových skupin, zejména pokud jde o zpravodaje, stínové zpravodaje a předsedy výborů, a spoléhám na jeho plné provádění.

Budu-li ve funkci místopředsedkyně potvrzena, ráda bych do konce roku kontaktovala partnery v Evropském parlamentu a Radě na politické úrovni, abychom navázali na stávající vývoj a vytyčili si ambiciózní harmonogram jednání. Všechny tři orgány by se měly zaměřit na dosažení rychlé dohody a zajistit skutečně výrazné zprůhlednění lobbingu, jenž znepokojuje obecnou veřejnost. V této souvislosti bude důležité dosáhnout takové dohody, jež uživatelům umožní snadné vyhledávání informací. Komise se může podělit o užitečné zkušenosti se svým vlastním rejstříkem transparentnosti.

Jakým způsobem byste mohla podle Vašeho názoru přispět k nalezení řešení, které bude v souladu se základními specifiky každého z orgánů, jako je zásada svobodného výkonu mandátu poslanců EP zakotvená v primárním právu EU?

Z mého pohledu je navrhovaná podmínka, aby se zástupci zájmových skupin před setkáním s evropskými poslanci povinně registrovali, slučitelná se svobodným výkonem poslaneckého mandátu. Ze zkušeností Komise mohu říci, že toto pravidlo nepůsobí komisařům ani úředníkům ve vysokých funkcích potíže, protože zástupci zájmových skupin, kteří měli o schůzku zájem, se na požádání pohotově zaregistrovali. Lze předpokládat, že v případě jejich zájmu o setkání s poslanci EP by tomu bylo stejně. Kontakty, které jsou pro poslance EU při výkonu jejich mandátu nejdůležitější (např. schůzky s voliči a občany nebo žádosti o věcné informace), by byly z této podmínky vyňaty. Mohli bychom zvážit i jiné pojistky, které by obavy v souvislosti se zásadou svobodného výkonu poslaneckého mandátu zmírnily.

Smlouva o Evropské unii ukládá všem třem orgánům povinnost jednat co nejotevřeněji. Navrhovaná podmínka by výkon mandátu poslanců EU dále posílila – voliči a veřejnost by totiž díky ní mohli snáze sledovat zájmy zastupované v legislativním procesu, aniž by přitom byla svoboda výkonu poslaneckého mandátu ohrožena.

Souhlasíte s tím, že je třeba zlepšit výměnu dokumentů a informací mezi Parlamentem a Radou a umožnit zástupcům Parlamentu, aby se v roli pozorovatelů účastnili jednání Rady a jejích orgánů, zejména při projednávání legislativních návrhů?

Domnívám se, že spolupráce mezi Parlamentem a Radou může přinést jen prospěch, a to z hlediska efektivnosti i transparentnosti legislativního procesu.

Smlouva o Evropské unii v článku 16 jasně stanoví, že Rada zasedá veřejně, pokud projednává návrh legislativního aktu a hlasuje o něm. Článek 15 Smlouvy o fungování

Evropské unie pak vyzývá všechny orgány EU k co nejotevřenějšímu jednání, čímž z transparentnosti činí sdílenou odpovědnost. Význam transparentnosti vyzdvihuje i Evropská rada ve své strategické agendě na období 2019–2024, kde jsou všechny orgány vyzývány k přehodnocení svých pracovních metod tak, aby zajistily nejvhodnější způsob plnění své úlohy podle Smluv. Plně v souladu s tím je na transparentnost kladen důraz v politických směrech.

V Radě probíhají diskuse o tom, jak její práci více otevřít a lépe vysvětlit občanům a jaký druh interních dokumentů souvisejících s třístrannými jednáními by se měl zveřejňovat. Komise by měla snahy o zvyšování transparentnosti legislativního procesu dále podporovat. O aktuálních jednáních v Radě ohledně druhu interních dokumentů souvisejících s třístrannými jednáními, které by měly být zveřejňovány, vím a vývoj této debaty hodlám úzce sledovat.

O specifické otázce pozorovatelského statusu zástupců Parlamentu na jednáních Rady a jejích orgánů musí rozhodnout Rada. Parlament a Rada musí tuto záležitost vyřešit v souladu s výsadami každého orgánu stanovenými ve Smlouvě a se svými interními pracovními metodami. Komise by samozřejmě měla být připravena tento proces v případě potřeby usnadnit.

5. Nezávislý orgán pro etické otázky a evropský veřejný ochránce práv

Jak nahlížíte na působnost, úlohu a pravomoci plánovaného nezávislého orgánu pro etické otázky, který bude společný pro všechny orgány, a jakým způsobem byste zajistila, aby byl zcela nezávislý, měl stejný odstup od všech orgánů a jeho rozhodnutí byla účinně vymáhána? Jak si představujete jeho postavení vůči evropskému veřejnému ochránci práv? Jste připravena podpořit vznik nového statutu evropského veřejného ochránce práv? Pokud ano, zavazujete se, že budete spolupracovat s Parlamentem a vynaložíte maximální úsilí o to, aby byl nový statut přijat v prvním roce Vašeho mandátu?

Je třeba podtrhnout, že v politických směrech se výslovně uvádí, že chceme-li, aby lidé Unii důvěřovali, měly by být její orgány otevřené a měly by jít příkladem v oblasti etiky, transparentnosti a bezúhonnosti. V této mimořádně náročné době je důvěra evropských občanů důležitější než kdy jindy. Proto mi bude etika morálním imperativem.

Co se týče obecného etického rámce, je pro členy a zaměstnance Komise již zaveden platný a velmi důkladný soubor etických hodnot, zásad a pravidel. Jsem odhodlána zajistit nejlepší možné dodržování těchto etických požadavků. Jejich přísné dodržování ze strany členů sboru komisařů i ze strany zaměstnanců, jakož i náležité vyvozování důsledků v případě jejich porušení považuji za zásadní věc.

Pokud jde o komisaře, byl v lednu 2018 revidován kodex chování, a to poté, co k němu Evropský parlament vydal vyžádané stanovisko v souladu s Rámcovou dohodou o vztazích mezi Evropským parlamentem a Evropskou komisí. Nový kodex posiluje úlohu nezávislého etického výboru Komise, který je složen z externích, nezávislých osob. Pravidla tohoto kodexu jsou komplexnější, než je tomu ve většině členských států.

Pokud jde o zaměstnance, služební řád, jímž se musí řídit všichni členové personálu, obsahuje ucelený soubor etických povinností, který byl ještě posílen reformou služebního řádu v roce

2014. Obzvláště důležitá jsou ustanovení, jež vyžadují posouzení střetu zájmů při nových náborech nebo při návratech do zaměstnání po pracovním volna z osobních důvodů, a rovněž ustanovení, která výslovně řeší problematiku lobbování a prosazování zájmů během pracovního volna z osobních důvodů nebo po odchodu z orgánu.

Pokud jde o členy jednotlivých orgánů, ve Smlouvách a právu EU jsou různá etická pravidla. To je přirozené, jelikož každý orgán má svou autonomii a nezávislost a vlastní úlohu, jež mu podle Smluv připadá. Odrazem toho je různost kodexů chování přijímaných některými orgány.

Z těchto různých zkušeností a perspektiv chci čerpat před vytyčením dalšího konkrétního postupu. Proto je pro mne velice důležité navázat s Evropským parlamentem a dalšími orgány EU dialog o budoucím směřování v této záležitosti. Společně bychom měli vytvořit evropskou politickou kulturu založenou na etických zásadách, které budou všichni sdílet.

Některé prvky vnímám jako obzvláště důležité. Zásadní bude třeba zajištění toho, aby byl nezávislý etický orgán schopen rychle reagovat na situace, jež mohou nastat v kterýkoli okamžik, například prostřednictvím poradních pravomocí. Tato potřeba se musí odrážet ve správních ujednáních, v pravomocích a složení tohoto orgánu a v počtu jeho členů.

Složení tohoto orgánu a postup výběru jeho členů by měly klíčový význam pro jeho nezávislost, kvalitu, a tudíž i důvěryhodnost. Složení orgánu by muselo reflektovat zkušenosti v různých oblastech, institucích a funkcích. Vybrané osoby by musely mít bezúhonnou profesní minulost a disponovat zkušenostmi a dobrým porozuměním tomu, jak orgány EU fungují. Má-li být zachován „stejný odstup od všech orgánů“, nebylo by podle mne vhodné, aby v tomto interinstitucionálním subjektu byli zastoupeni úřadující členové jednotlivých orgánů.

Mandát evropského veřejného ochránce práv je vymezen ve Smlouvách a souvisí s případy nesprávných úředních postupů. Veřejný ochránce práv může provádět šetření z vlastního podnětu a na základě stížností. Zkušenosti veřejného ochránce práv a jeho doporučení a zjištění významně přispějí k přípravám předmětného orgánu a členové tohoto orgánu by je jistě měli zohledňovat.

Nezávislý etický orgán a veřejný ochránce práv by se vzájemně doplňovali.

Podle zvláštního legislativního postupu ohledně statutu veřejného ochránce práv přijal Evropský parlament předlohu nařízení o novém statutu v únoru 2019. Rada musí udělit souhlas, jemuž má předcházet stanovisko Komise. Komise v čele s místopředsedou pro interinstitucionální vztahy se jasně vyjádřila, že na této iniciativě hodlá s Parlamentem i Radou konstruktivně spolupracovat a že toto své stanovisko dodá co nejdříve.

Otázky Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

6. Jaké budou Vaše klíčové priority v portfoliu, které Vám bylo svěřeno, a jak podle Vašeho názoru toto portfolio, jež se týká hodnot a transparentnosti, souvisí nebo se doplňuje či překrývá s portfoliem místopředsedy pro demokracii a demografii,

komisaře pro spravedlnost a komisaře pro rovnost? Zavazujete se, že se na žádost výboru LIBE zúčastníte nejméně dvakrát ročně jeho schůze¹?

Jsem pevně přesvědčena, že toto portfolio je zásadní pro budoucnost Evropy a že se jeho prostřednictvím můžeme lépe poučit z dřívějších zkušeností. Evropské hodnoty jsou naším společným základem, který nás stmeluje – ze severu na jih a od východu na západ. Nabízejí ochranu a poskytují práva lidem v rychle se měnícím a nejistějším světě. Jsou pro nás rovněž kotvou stability, zejména v časech, kdy jsme podrobováni zkouškám, ať už zevnitř, či zvenčí. Ve své práci chci být zastáncem lidí a posilovat jejich práva i pocit, že jsou plnohodnotnými občany, a ne pouhými spotřebiteli na jednotném trhu nebo terčem manipulace. Chci přispět k budování mostů mezi různými částmi Unie a snažit se hájit a podporovat to, co nás spojuje. Mojí globální prioritou je přiblížit EU občanům tím, že ji učiním demokratičtější a transparentnější a že posílím její odolnost vůči novým hrozbám i její schopnost bránit hodnoty, které ctíme. Různé oblasti práce, které mi byly svěřeny, se do těchto cílů všechny promítají. Osobní zkušenosti z pozice českého občana, který zažil demokratickou transformaci před třiceti lety, a zkušenosti z funkce komisařky mi umožnily získat do těchto věcí mimořádný vhled a posílily mé odhodlání v tomto portfoliu uspět.

Právní stát by měl být něčím, co evropskou jednotu posiluje, ne rozděluje. Politické směry označují právní stát za prioritu, za základ demokratické a otevřené Evropy, na kterou bychom měli být hrdí, a já se k této prioritě plně hlásím. Má-li však být právní stát zaručen, je třeba o něj pečovat. Právní stát nikdy nemůžeme považovat za samozřejmost. Abychom předešli krizovým situacím, budu vždy upřednostňovat dialog, konzultace a práci. V členských státech Unie lze nalézt mnoho osvědčených postupů a pozitivních příkladů. Můžeme více diskutovat o vhodných způsobech prosazování sdílených hodnot tak, abychom dostáli hlavním zásadám, o něž se právní stát opírá. Musíme však být rovněž připraveni jednat, pokud to bude zapotřebí, pokud jiné cesty nebudou fungovat a pokud vnitrostátní systémy brzd a protiva nedokážou nějakou hrozbu pro právní stát řešit. Musíme navázat na práci stávající Komise, abychom těmto otázkám dali prioritu, jakou si zaslouhují, a abychom nadále rozvíjeli nástroje, které právní stát zajišťují. V úzké spolupráci s komisařem pro spravedlnost budu komunikovat s Radou, členskými státy a zúčastněnými stranami, aby byla zaručena podpora dodržování zásad právního státu, a budu při tom postupovat rozhodně a spravedlivě.

Pokud jde o demokracii, mou prioritou bude vytvořit prostředí, v němž bude moci vzkvétat. Již nelze pochybovat o tom, že je naše demokracie v ohrožení. Musíme učinit vše, co je v našich silách, abychom ochránili zdravý demokratický ekosystém tím, že posílíme svou odolnost, mimo jiné před volbami do Evropského parlamentu v roce 2024. Budu koordinovat práci na evropském akčním plánu pro demokracii, přičemž zvláštní pozornost budu věnovat řešení hrozeb vnějších zásahů. Budu pracovat na inteligentní regulaci, aby byla zajištěna větší transparentnost placené politické reklamy a jasnější pravidla financování evropských politických stran. Taktéž chci věnovat zvláštní pozornost novým hrozbám, jež vyvstávají v souvislosti s demokracií v digitálním věku. Mezi rizika patří mimo jiné zneužívání digitálních platform k destabilizaci našich demokracií a k vyvolávání svárů. Potřebujeme ucelený přístup a konzistentní normy, které budou účinně řešit problémy, jako jsou dezinformace a nenávistné zprávy na internetu, aniž by do našeho počínání vnášely nerovnováhu a ohrožovaly základní práva, jako je svoboda slova. Osobně jsem se velice aktivně zasazovala o to, aby technologičtí giganti a on-line platformy spolupracovali na odstraňování nezákonných

¹ Tato otázka bude zachována, pokud Konference předsedů neudělí souhlas s žádostí o přidání jedné dodatečné otázky do souboru obecných otázek.

nenávistných projevů. Pokud jde o dezinformace, pomáhala jsem zajistit, aby on-line platformy prováděly opatření stanovená v kodexu zásad boje proti dezinformacím, přičemž k těmto opatřením patří i transparentnost politické reklamy a kontrola umístování reklamy. Od ledna do května 2019 tak například společnost Google zasáhla proti 131 621 reklamním účtům vedeným v EU, společnost Facebook ohlásila, že kvůli porušování jejích pravidel zakročila v EU proti 1,2 milionu reklam, a společnost Twitter oznámila, že kvůli porušování jejích pravidel pro kvalitní reklamu zamítla 9 508 reklam zacílených na EU. Potřebujeme nicméně konzistentní přístup, který bude platit pro všechny aktéry.

Jiným důležitým aspektem je další rozvoj naší demokratické infrastruktury tak, aby se zdokonalil systém spitzenkandidátů a řešila otázka nadnárodních kandidátních listin. Chci využít svou úlohu předsedkyně skupiny komisařů pro nový impuls pro evropskou demokracii a zajistit, aby Komise k řešení uvedených otázek přispívala co nejvíce.

Co se týče základních práv, má pozice místopředsedkyně s sebou nese horizontální odpovědnost. Základní práva jsou hlavním distinktivním rysem Evropy. Klíčový rozměr základních práv je vlastní všem politikám v oblasti digitálních technologií (zejména umělé inteligence), začleňování, migrace, rovnosti, sdělovacích prostředků či bezpečnosti. Základní práva chrání všechny. Práva menšin, práva dítěte a obecně ochrana zranitelných osob patří k oblastem, kde se těším na úzkou spolupráci s ostatními místopředsedy a komisaři. Při tom budu pokračovat v práci, kterou jsem započala v rámci dosavadní Komise za účelem podpory a prosazování Listiny základních práv. Brzy oslavíme 10. výročí této listiny. Využiji této příležitosti k přezkumu naší strategie, k posouzení jejího provádění a k ošetření případných nedostatků, a to jak v jejím obsahu, tak v jejím účinném prosazování. Zvláštní pozornost budu věnovat provádění Listiny na úrovni členských států. Komise podle mne může sehrát významnou úlohu, pokud jde o její účinné prosazování. Taktéž se postarám o to, aby Komise základní práva zahrnovala do koncepce svých opatření a návrhů. Listinu se budu dále snažit propagovat, jelikož se týká skutečných životních situací občanů. Také se chci zasadit o to, aby Evropská unie konečně přistoupila k Evropské úmluvě o lidských právech.

Na problematice transparentnosti a respektování hodnot chci spolupracovat s ostatními orgány tak, abychom z Evropské unie učinili vzor průhlednosti. Je třeba se postarat o to, aby lidé správně chápali evropský legislativní proces a aby byl tento proces chráněn před veškerými skrytými zájmy. Můžu přislíbit, že v souladu s politickými směry budu pracovat na zřízení nezávislého etického subjektu společného všem orgánům EU. Ten by byl hlavním symbolem našeho odhodlání dodržovat nejvyšší morální normy a prohlubovat důvěru v unijní demokratický systém.

Co se týče organizace mé práce s ostatními kolegy, Evropská komise funguje na zásadě kolegiality a týmového ducha. Nově zvolená předsedkyně určila, jak budou toto fungování v rámci své odpovědnosti zajišťovat místopředsedové. Jako místopředsedkyně budu v plně kolegiálním duchu dbát na to, aby byly svedeny dohromady a dobře využívány všechny odborné znalosti a zdroje potřebné k plnění úkolů v rámci mého portfolia. Také jsem pevně odhodlána uplatňovat otevřený přístup a zjišťovat postoje Evropského parlamentu, Rady a členských států a obecněji i postoje zúčastněných stran a široké veřejnosti. Pro dosažení našich cílů v oblastech, jako jsou právní stát a demokracie, je takový přístup zásadní.

Znamená to, že budu v úzkém pracovním kontaktu s mnoha členy sboru komisařů. V souladu s pověřovacím dopisem budu předsedat skupině komisařů pro nový impuls pro evropskou demokracii. Tato skupina bude strategickým fórem starajícím se o to, aby byly všechny

pracovní toky konzistentní, abychom se zabývali všemi oblastmi politiky a abychom činili vše, co je v našich silách, k upevnění demokracie, ke zvýšení odolnosti našich společností a k vytvoření silných záruk pro práva občanů. V pověřovacích dopisech stojí, že budu koordinovat práci Komise v oblasti právního státu a úzce při tom spolupracovat s komisařem pro spravedlnost. Na specifických tématech souvisejících s konferencí o budoucnosti Evropy budu spolupracovat s místopředsedkyní pro demokracii a demografii.

Velký význam přikládám soustavnému dialogu s Evropským parlamentem a jeho výbory. Uvítala bych příležitost pravidelných rozhovorů s výborem LIBE, přičemž se domnívám, že jejich konání alespoň dvakrát do roka by bylo užitečné. Rovněž očekávám, že v Parlamentu najdu silného partnera pro práci na klíčových prioritách, které jsem si pro svůj mandát vytyčila.

7. Jak hodláte jakožto koordinátorka práce Komise v oblasti dodržování zásad právního státu strategicky postupovat v této oblasti a čemu přikládáte v této souvislosti největší význam? Jak vnímáte úlohu Evropského parlamentu, pokud jde o dodržování zásad právního státu? V souvislosti s dvěma důraznými akcemi vůči Polsku a Maďarsku týkajícími se dodržování zásad právního státu se ukázalo, že je těžké dosáhnout dohody o dalším postupu v Radě. Jakým způsobem hodláte účinně provádět priority Komise v této oblasti, včetně opatření stanovených ve sdělení zveřejněném v červenci, jestliže členské státy porušující zásady právního státu nenesou žádné závažné důsledky? Jakým způsobem zajistíte, aby se Rada bez dalších prodlev začala zabývat postupem zahájeným podle čl. 7 odst. 1 v případě Maďarska a Polska? Můžete se zavázat, že podpoříte požadavek Evropského parlamentu, aby byl do postupu podle čl. 7 odst. 1 ve věci Maďarska plně zapojen a mimo jiné vyzván k tomu, aby Radě předložil své stanovisko? Můžete konkrétně definovat, za jakých konkrétních podmínek by nová Komise zahájila postup podle čl. 7 odst. 1 nebo 2 SEU, aby se předešlo obviněním z politické podjatosti?

Právní stát patří k našim základním hodnotám a je neoddělitelně spjat s demokracií a základními právy, včetně svobody sdělovacích prostředků. Už víme, že právní stát nemůžeme považovat za samozřejmost a že se musíme mít na pozoru. Budu zásadová, budu zastávat předvídatelný rovný přístup k členským státům a budu rozhodná ve svých krocích. V případě ohrožení právního státu se postarám o přijetí včasných a přiměřených opatření. K dispozici máme řadu nástrojů. Kromě článku 7 SEU by v situacích, kdy dojde k porušení práva EU, měla Komise rovněž plně využívat svých pravomocí, které jsou jí svěřeny pro případy nesplnění povinnosti. Zásadní význam má vývoj judikatury Evropského soudního dvora v této oblasti, ze kterého vyplývají nové povinnosti.

Probíhají postupy, které je třeba dokončit, a postupům podle článku 7 je třeba věnovat potřebnou pozornost a uplatňovat je tak, aby dosáhly zamýšleného účinku. Pokud jde o úlohu Parlamentu v postupech podle článku 7 projednávaných v Radě, zastávala Komise vždy názor, že si všechny orgány zaslouhují spravedlivé zacházení. Potřebujeme zde transparentní a proporcionalní přístup.

Taktéž bych ráda otevřela novou kapitolu, pokud jde o dialog, a prosazovala přístup podporující intenzivnější kampaň a prevenci. Potřebujeme spolupracovat s členskými státy, i v rámci Rady, o což se budu plně snažit. Díky ucelenému mechanismu právního státu, který je zmiňován v politických směrech, získá práce na problematice právního státu novou hloubku.

Bude zajištěn celounijní záběr a každoroční objektivní zprávy Evropské komise pokrývající všechny členské státy. S pomocí tohoto mechanismu bych chtěla diskutovat dodat novou dynamiku – můžeme v nich rovněž probírat a sdílet osvědčené postupy a usilovat o lepší porozumění různým řešením.

V červenci již Komise takovýto přístup podrobněji nastínila, konkrétně v podobě každoročního cyklu přezkumu právního státu, který se má vztahovat na všechny členské státy a který má sledovat všechny relevantní aspekty právního státu, například justiční systémy, fungování institucí, systémy brzd a protivah, korupci nebo sdělovací prostředky. Systematické a transparentní zavedení tohoto nového mechanismu bude v prvním roce nové Komise klíčovou prioritou. V této souvislosti budu úzce spolupracovat s komisařem pro spravedlnost.

V politických směrech je zdůrazněno, že posilování právního státu je společnou odpovědností všech orgánů EU a všech členských států. Součástí procesu proto bude úzká spolupráce s Evropským parlamentem a Radou a také tematický dialog se všemi členskými státy. Politické směry vyzdvihují úlohu Evropského parlamentu jakožto demokratického fóra pro veřejnou debatu, potažmo hlavní scény pro prosazování našich společných hodnot. Velmi bych například uvítala, kdyby výsledek analýzy Komise mohl posloužit jako základ diskusí v Evropském parlamentu, který by posléze mohl do cyklu přezkumu přispět speciálním následným sledováním. Vítám také aktivní a nezávislou roli Evropského parlamentu v podpoře právního státu. Vím například, že Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci v této oblasti nedávno rozhodl, že naváže na práci své zvláštní pracovní skupiny a že její pracovní náplň rozšíří.

Pokud jde o Radu, je důležité rozlišovat mezi novým mechanismem, který má být nástrojem prevence včas odhalujícím potíže a podporujícím dialog, a formálnějšími postupy, které mají řešit již zjištěné problémy.

Co se týče článku 7 SEU, orgány by měly spolupracovat na posílení kolektivní povahy rozhodování a při tom by měly pamatovat na různou úlohu, již v jednotlivých fázích postupu zastávají, zejména pak na pravomoc Komise, ale i Evropského parlamentu, k jeho iniciování. Jakmile je postup podle článku 7 SEU zahájen, zastává vedoucí úlohu Rada. Stávající předsednictví Rady vybízí k úvahám o těchto postupech a já doufám, že to položí základ pro efektivnější diskuse do budoucna. Jde o vítaný posun k účinnějším postupům. Také by mohlo být užitečné zlepšit rozhodovací proces co do institucionálních kroků pomocí jasných procesních pravidel.

Jak je uvedeno v politických směrech, globálním cílem by pokud možno mělo být dospět k ochraně právního státu prostřednictvím spolupráce a vzájemné podpory, jež však nevylučuje účinná, přiměřená a odrazující opatření jako poslední východisko.

Ve veškeré práci, která se týká právního státu, je zásadně důležitá objektivita. Věřím, že Komise brala svou úlohu strážkyně Smluv vždy velmi vážně. S novým mechanismem právního státu, zejména jeho důrazem na dialog a rovné zacházení se všemi členskými státy budeme mít příležitost tento aspekt posílit a ukázat, že uvědomujeme-li si různé podmínky a tradice v různých členských státech, neodchylujeme se tím zároveň od základních prvků, jež účinný právní stát tvoří.

8. Jaká opatření upřednostníte, abyste jakožto místopředsdkyně odpovědná za pluralitu sdělovacích prostředků a svobodu tisku tuto pluralitu a svobodu zajistila a

bojovala proti dezinformacím a falešným zprávám, a to s ohledem na neustálé útoky, jimž čelí novináři v některých členských státech EU? Vyvinete větší úsilí a přijmete konkrétní opatření, která by zlepšila pracovní prostředí novinářů a předcházela by útokům na novináře a zajistila jejich bezpečnost, mimo jiné prostřednictvím unijní legislativy proti tzv. strategickým žalobám proti účasti veřejnosti? Jaká konkrétní opatření plánujete, aby nedocházelo k cíleným vraždám investigativních novinářů, jako byl případ Daphne Caruanové Galiziové a Jána Kuciaka, a aby se zkvalitnilo vyšetřování takovýchto případů v členských státech? Jak konkrétně hodláte v rámci přípravy své práce v oblasti boje proti dezinformacím zajistit, aby žádné z navržených opatření neomezovalo svobodu projevu, svobodu tisku a pluralitu sdělovacích prostředků¹?

Jaká opatření upřednostníte, abyste jakožto místopředsedkyně odpovědná za pluralitu sdělovacích prostředků a svobodu tisku tuto pluralitu a svobodu zajistila a bojovala proti dezinformacím a falešným zprávám, a to s ohledem na neustálé útoky, jimž čelí novináři v některých členských státech EU?

Jsem přesvědčena, že svoboda a pluralita sdělovacích prostředků je pro demokracii a právní stát zásadně důležitá. Mediální krajina v Evropě a ve světě prošla v posledních desetiletích dramatickými změnami. „Tradiční“ média přišla v konkurenci internetu a on-line platform o značné příjmy z reklamy, čímž ztratila i na tržní síle. Jedním z velkých úkolů nadcházející Komise bude podniknout opatření, která zvýší ekonomickou udržitelnost tohoto odvětví coby obranné zdi demokracie a která tomuto odvětví zároveň umožní nezávisle plnit svůj společenský mandát veřejného strážce. Sdělovací prostředky a on-line platformy mají své úkoly, ale současně plní nezastupitelnou úlohu v naší demokratické struktuře. Existuje zde silná korelace s prací na právním státu, neboť novináři a média na tomto poli sehrávají zásadní roli. Zapotřebí je podle mne ucelený přístup, který bude také propagovat dobrou úroveň žurnalistiky a který se bude zabývat tržní situací kvalitních nezávislých médií a úlohou on-line platform.

Máme důležitou pomůcku v podobě nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků². Jedná se o spolehlivý vědecký nástroj, se kterým pracuje Středisko pro pluralitu a svobodu sdělovacích prostředků při Evropském univerzitním institutu ve Florencii. Analýza provedená s pomocí tohoto nástroje ukázala, že rizik v této oblasti není ušetřen žádný členský stát a že v některých členských státech vzbuzuje nejnovější vývoj obavy. Nástroj pro sledování plurality sdělovacích prostředků nabízí skvělé východisko pro vyhodnocování aktuálního stavu plurality a svobody médií po Evropě a naše budoucí práce se o něj bude silně opírat. V roce 2020 bude tento nástroj zkoumat problém plurality médií na internetu, což je jedna z hlavních výzev, kterým čelíme.

Nedávno revidovaná směrnice o audiovizuálních mediálních službách krajinu výrazně změní, jelikož revidovaná pravidla více zprůhlední vlastnické struktury a zavedou síť nezávislých regulačních orgánů. Kvalitu žurnalistiky výslovně podporuje směrnice o autorském právu. Realizaci příslušných kroků budu pozorně sledovat a na základě toho vyvodím, zda je třeba

¹ Pokud se otázka č. 1 stane nadbytečnou, tato otázka by mohla být rozdělena na dvě s cílem lépe odrážet ustanovení čl. 3 odst. 5 přílohy VII jednacího řádu Parlamentu.

² Nástroj nezávisle provozuje Středisko pro pluralitu a svobodu sdělovacích prostředků při Evropském univerzitním institutu ve Florencii.

zdravé prostředí pro pluralitu médií v EU podpořit dalšími opatřeními, aby ustálo výzvy, jako jsou koncentrace vlastnictví, digitální realita, politická nezávislost nebo sociální začlenění.

V rámci svého nového mandátu zajistím, aby Komise dále považovala za prioritu financování nezávislých projektů, jež po Evropě monitorují rizika ohrožující pluralitu sdělovacích prostředků, mapují porušování jejich svobody a podporují novináře, kteří jsou v nebezpečí. Chci se postarat o to, abychom stále mohli poskytovat cennou finanční pomoc nezávislým projektům, které se zaměřují na přeshraniční investigativní žurnalistiku, například podporou příslušných sítí. Zvážím rovněž další opatření na úrovni EU. Vycházet při tom budu ze zprávy skupiny na vysoké úrovni pro svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků z roku 2013 a budu využívat pravomoci EU a svého politického kapitálu k tomu, abych v případě nutnosti jednala.

Pokud jde o dezinformace, své představy o práci v oblasti, která je pro naši demokracii zásadně důležitá, jsem již nastínila v odpovědi na třetí otázku.

Vyvinete větší úsilí a přijmete konkrétní opatření, která by zlepšila pracovní prostředí novinářů a předcházela by útokům na novináře a zajistila jejich bezpečnost, mimo jiné prostřednictvím unijní legislativy proti tzv. strategickým žalobám proti účasti veřejnosti? Jaká konkrétní opatření plánujete, aby nedocházelo k cíleným vraždám investigativních novinářů, jako byl případ Daphne Caruanové Galiziové a Jána Kuciaka, a aby se zkvalitnilo vyšetřování takovýchto případů v členských státech?

Svoboda sdělovacích prostředků – včetně bezpečnosti novinářů – je vedle právního státu, základních práv a dělby moci hlavním pilířem demokracie. Svoboda a pluralita sdělovacích prostředků je nutnou podmínkou pro zachování svobody projevu a práva na informace. Bez svobodných médií může bez kontroly vzkvétat korupce a zneužívání moci. Proto se také domnívám, že ohrožení svobody médií v jedné zemi je ohrožením celé EU. V této oblasti jsem připravena přijít s novými ambicemi a spolupracovat s Evropským parlamentem, členskými státy, sdělovacími prostředky a dalšími zúčastněnými stranami, abychom hledali společná řešení a zajistili silnější evropskou reakci na hrozby.

Komise s maximálním důrazem odsoudila vraždu maltské investigativní novinářky Daphne Caruanové Galiziové i slovenského investigativního novináře Jána Kuciaka. Jejich smrt je skvrnou na demokratickém svědomí Evropy. Z funkce komisařky pro spravedlnost jsem o těchto závažných zločinech opakovaně hovořila s maltskými a slovenskými orgány. Měla jsem také tu čest setkat se s rodinami a kolegy těchto novinářů. Komise se už jasně nechala slyšet, že očekává nezávislé a důsledné vyšetření obou případů, a naléhavě vyzývá odpovědné slovenské a maltské orgány, aby v probíhajícím vyšetřování pokračovaly tak dlouho, dokud se v řízení nedospěje k uspokojivému závěru a spravedlnosti nebude učiněno zadost.

Zajišťování vnitřní bezpečnosti zůstává v primární odpovědnosti členských států a Komise nemá pravomoc do jednotlivých vnitrostátních šetření zasahovat. Také je ale třeba pamatovat na to, že podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva mají členské státy povinnost zajistit trestnost fyzických útoků na novináře a provedení účinného vyšetřování. I v případě systémových problémů v této oblasti jde o problém právního státu. Vzhledem k tomu, že hrozby pro evropské občany mají stále více přeshraniční povahu, je kromě toho navýsost důležitá i výměna informací a operativní spolupráce mezi členskými státy a agenturami EU. V tomto směru je klíčovým nástrojem i evropský zatýkací rozkaz. Případy, kdy pachatelé přeshraniční organizované trestné činnosti zřejmě vyvíjeli tlak na sdělovací prostředky, opět

ukazují, že prohlubování spolupráce na vymáhání práva v oblastech, které jsou zmiňovány v politických směrech, má velký význam pro stabilitu a bezpečnost našich celých společností.

Strategické žaloby proti účasti veřejnosti lze považovat za zneužívání zákonů proti pomluvě. Uvědomuji si, že tyto žaloby skutečně mohou vést i ke zneužití právních předpisů, neboť umožňují vyhrožovat novinářům žalobami, proti nimž by bylo příliš drahé se bránit (dokonce i tehdy, když mají tyto žaloby jen malou nebo vůbec žádnou šanci na úspěch), ale mohou mít odrazující účinek, a představují tudíž hrozbu pro svobodu médií. Proto se domnívám, že tento problém je přímo relevantní pro mé portfolio. Kombinace otázek, ve kterých se prolíná mezinárodní právo soukromé s oblastí veřejného pořádku a svobody sdělovacích prostředků, si zasluhuje podrobnější analýzu.

Jak konkrétně hodláte v rámci přípravy své práce v oblasti boje proti dezinformacím zajistit, aby žádné z navržených opatření neomezovalo svobodu projevu, svobodu tisku a pluralitu sdělovacích prostředků?

Svobodu projevu je nutno chránit za každou cenu. V části Evropy, ze které pocházím, jsme za ni bojovali příliš dlouho a za její absenci jsme platili příliš vysokou cenu na to, abych cokoliv, co tuto svobodu potenciálně ohrožuje, brala na lehkou váhu. Navíc musíme rozlišovat mezi nelegálním obsahem (např. podněcováním k nenávisti a násilí) a lživými informacemi, které jsou škodlivé, ale nikoliv nezákonné.

Dezinformace nahlodávají důvěru v instituce a v digitální i tradiční média a oslabují naše demokratická zřízení, protože snižují schopnost občanů činit informovaná rozhodnutí. Narušují svobodu projevu, což je jedno ze základních práv zakotvených v Listině základních práv Evropské unie. On-line platformy pro distribuci obsahu, zejména sociální média, služby sdílení videí a vyhledávače, hrají klíčovou roli v šíření a zesilování dopadu internetových dezinformací. Ústředním bodem diskuse jsou povinnosti a odpovědnost těchto platforem.

Kodex zásad boje proti dezinformacím je první celosvětovou samoregulační iniciativou, v jejímž rámci samo odvětví přiznává své povinnosti a hlásí se k větší odpovědnosti. V jádru tohoto kodexu současně zůstává jasný závazek signatářů, že budou chránit základní právo na svobodu projevu.

Tento kodex zásad budeme muset vyhodnotit a poté rozhodnout, zda jsou zapotřebí nějaká další opatření, včetně opatření regulační povahy. Budu při tom bedlivě dbát na to, aby nedošlo k narušení rovnováhy a aby svoboda projevu zůstala uchráněna.